

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА
СОЦІОЛОГІЇ**

Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя НІКОЛАЄВА

“ 08 ” 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 “Міжнародні економічні відносини”

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини

Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень міжнародних економічних відносин». - Одеса: ОНУ, 2023. 14 с.

Розробники: Якубовський С.О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин; Пічугіна Ю.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від "28" серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП _____ (підпис) (Юлія ПІЧУГІНА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК)
Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від "28" серпня 2023 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Олег ХОРОШИЛОВ)
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____)
(ім'я Прізвище)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від. " ____ " _____ 20__ р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість кредитів – 3 годин - 90 змістовних модулів – 1	Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини Спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Обов’язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	
		<i>Семестр</i>	
		1-й	
		<i>Лекції</i>	
		8 год	-
		<i>Практичні</i>	
		22 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	
		<i>Форма підсумкового контролю:</i> залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування системи знань щодо методико-організаційних засад наукового дослідження міжнародних економічних відносин.

Завдання дисципліни:

- засвоєння методологічних засад наукової праці;
- формування цілісного бачення процесу проведення досліджень, аналізу отриманих результатів та вироблення рекомендацій щодо вдосконалення міжнародних економічних відносин;
- опанування студентами навичками збору та аналізу джерел інформації;
- поглиблення та обґрунтування знань з міжнародних економічних відносин;
- формування у студентів бачення щодо правил оформлення одержаних результатів.

Курс „Методологія та організація наукових досліджень міжнародних економічних відносин ” складається з одного змістовного модулю, який відповідає проблемному полю цієї науки.

Кількість лекційних та практичних занять визначається навчальним планом спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» і максимально враховує вимоги державного стандарту до комплексної освіти у ЗВО України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) інтегральних (ІК)

ІК. Здатність виявляти та розв’язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) загальних (ЗК):

ЗК 4. Здатність працювати в команді

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

в) спеціальних (СК):

СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

СК 6. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб’єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН 10. Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН 11. Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 14. Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- зміст основних категорій дисципліни, її предмет, метод та задачі вивчення;
- методико-організаційні засади наукового дослідження міжнародних економічних відносин.;
- методику збору та аналізу джерел інформації;
- методи систематизації одержаних результатів ;
- правила оформлення одержаних результатів.

вміти:

- збирати та аналізувати джерела інформації;
- оцінювати аналітичні звіти і наукові дослідження;
- аналізувати моделі розвитку національних економік у світовому середовищі;
- презентувати результати власних досліджень;
- здійснювати моніторинг, аналіз, оцінку діяльності глобальних фірм, зокрема рівень їх соціальної відповідальності;
- підгодовувати власні наукові публікації і апробації на наукових заходах.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ

«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН»

Тема 1. Концептуальні основи наукового пізнання.

Сутність знання, пізнання та його види. Сутність поняття «наука». Мета науки. Основні завдання науки. Роль науки. Гіпотеза, докази та формування теорій. Класифікація науки, взаємозв'язок між трьома розділами наукового знання: природознавством, суспільними (соціальними) науками і філософією. Сфери застосування класифікації наук. Міжнародні економічні відносини як динамічна система.

Тема 2. Наукова діяльність в Україні.

Підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. Ступені вищої освіти. Наукові ступені. Вчені звання. Вищі академічні звання. Наукові заклади України. Наукова діяльність, її види та форми. Форми організації та управління наукою в Україні. Науково - технічний потенціал України. Місце та роль Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова у науковій діяльності України.

Тема 3. Організація наукових досліджень міжнародних економічних процесів.

Суть і структура дослідного процесу економічних відносин. Об'єкт, предмет наукового дослідження. Вибір теми дослідження, визначення мети і задач наукового дослідження. Основні форми та етапи наукових досліджень МЕН. Формування

теоретичних уявлень про характер досліджень і рівень вивченості теми на основі літературного огляду. Розробка структури проблеми. Послідовність і конкретизація. Аналіз існуючих вихідних даних наукового дослідження та можливостей їх застосування. Попередній план та складання графіку роботи, план зміст роботи.

Тема 4. Інформаційна база економічних наукових досліджень.

Роль інформації в проведенні наукових досліджень МЕВ. Види та галузі інформації. Пошук інформації з теми дослідження. Отримання і аналіз первинної інформації. Документальні джерела інформації. Види документів. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації. Техніка роботи з науковою літературою. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження. Роль та значення міжнародних наукометричних баз даних. Місце баз даних Scopus та Web of Science у системі сучасної наукової інформації.

Тема 5. Рівні та методи наукового дослідження.

Рівні наукового дослідження. Загальнонаукові методи дослідження. Конкретно-наукові методи дослідження міжнародних економічних процесів. Комплексні дослідження. Методи експертних оцінок

Тема 6. Економіко-математичні методи міжнародних економічних досліджень.

Кількісна та якісна інформація про світогосподарські зв'язки та її джерела. Вибірка та групування статистичних даних. Математичні методи первинної обробки статистичних даних (розрахунок середньої величини, середніх відхилень, методи динамічного ряду). Загальна характеристика методів економіко-математичного аналізу світогосподарських явищ. Суть та значення кореляційного аналізу. Суть та можливості методу регресійного аналізу.

Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.

Форми представлення результатів досліджень: наукова монографія, наукова стаття, тези наукової доповіді, реферат. Характеристика окремих форм презентації результатів. Профіль науковця як інструмент презентації результатів НД. Методика написання тексту. Літературна обробка наукового тексту. Одиниці обчислення обсягу наукової роботи. Вимоги до тексту наукової статті. Особливості цитування. Типова структура рецензії. Внесення правок після рецензування. Методика підготовки та оформлення публікацій. Форми звітності при науковому дослідженні та апробації результатів дослідження.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Змістовий модуль «Методологія та організація наукових досліджень міжнародних економічних відносин»										
Тема 1. Концептуальні основи наукового пізнання.	12		4		8					
Тема 2. Наукова діяльність в Україні.	12		4		8					
Тема 3. Організація наукових досліджень міжнародних економічних процесів.	14	2	4		8					
Тема 4. Інформаційна база економічних наукових досліджень.	12	2	2		8					
Тема 5. Рівні та методи наукового дослідження.	14		4		10					
Тема 6. Економіко- математичні методи міжнародних економічних досліджень	14	2	2		10					
Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	12	2	2		8					
Усього годин	90	8	22		60					

* - за наявності

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачено планом

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
		Денна форма
1.	Тема 1. Концептуальні основи наукового пізнання.	4
2.	Тема 2. Наукова діяльність в Україні.	4
3.	Тема 3. Організація наукових досліджень міжнародних економічних процесів.	4
4.	Тема 4. Інформаційна база економічних наукових досліджень.	2
5.	Тема 5. Рівні та методи наукового дослідження.	4
6.	Тема 6. Економіко-математичні методи міжнародних економічних досліджень	2
7.	Тема 7. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.	2
Разом		22

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№	НАЗВА ТЕМИ / ВИДИ ЗАВДАНЬ	Кількість годин
		Денна форма
Змістовий модуль 1 «Методологія та організація наукових досліджень міжнародних економічних відносин»		
1.	Тема «Концептуальні основи наукового пізнання»: розв’язання тестів для самоперевірки, написання реферату та підготовка презентації до захисту. Тема реферату: «Як епідемія Covid-19 вплинула на розвиток МЕН (на прикладі окремих країн)», презентація результатів та їх захист.	8
2.	Тема «Наукова діяльність в Україні»: розв’язання тестів для самоперевірки, підготовка рецензії на одну статтю (за вибором студента) у галузі МЕН, надрукованої в Україні протягом 2022-2023 років.	8
3.	Тема «Організація наукових досліджень міжнародних економічних процесів»: розв’язання тестів для самоперевірки, підготовка рецензії на одну статтю (за вибором студента) з	8

	проблем соціальної відповідальності бізнесу, надрукованої в ЄС чи США протягом 2020-2023 років.	
4.	Тема «Інформаційна база економічних наукових досліджень»: розв'язання тестів для самоперевірки, підготовка групового завдання «Основні риси феномену нової економіки (на прикладі однієї з країн за вибором студентів)», презентація результатів та їх захист.	8
5.	Тема «Рівні та методи наукового дослідження»: розв'язання тестів для самоперевірки, підготовка групового завдання з визначенням методів наукових досліджень у п'яти статтях (за вибором студентів), надрукованої в ЄС та США протягом 2020-2023 років, презентація результатів та їх захист.	10
6.	Тема «Економіко-математичні методи міжнародних економічних досліджень»: розв'язання тестів для самоперевірки, рішення практичних задач.	10
7.	Тема «Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.»: розв'язання тестів для самоперевірки, написання плану роботи з підготовки статті або наукової доповіді за темою кваліфікаційної магістерської роботи, презентація отриманих результатів та їх захист	8
Разом		60

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій, підготовка та захист рефератів;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрування (у вигляді роздаткового / ілюстративного матеріалу);
- практичні методи: розв'язання задач (в т.ч. розрахункових задач), виконання ситуаційних вправ / обговорення проблемних ситуацій, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний і періодичний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- письмовий контроль: оцінювання якості виконання самостійної роботи за темами
 - тестів для самоперевірки, оцінювання розв'язання задач, виконання вправ;
- тестовий контроль: тестування бланкове за змістовними модулями.

Підсумковий контроль - залік

Критерії оцінювання

Поточний контроль							Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100 балів
10	15	15	15	15	15	15	

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сутність знання, пізнання та його види.
2. Сутність поняття «наука». Мета науки. Основні завдання науки. Роль науки.
3. Класифікація науки, взаємозв'язок між: трьома розділами наукового знання: природознавством, суспільними (соціальними) науками і філософією.
4. Міжнародні економічні відносини як динамічна система.
5. Міжнародна наукова діяльність в Україні: підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. Ступені вищої освіти. Наукові ступені. Вчені звання. Вищі академічні звання.
6. Наукова діяльність, її види та форми.
7. Форми організації та управління наукою в Україні.
8. Науково – технічний потенціал України.
9. Організація наукових досліджень.
10. Основні форми та етапи наукових досліджень.
11. Формування теоретичних уявлень про характер досліджень і рівень вивченості теми на основі літературного огляду.
12. Аналіз існуючих вихідних даних наукового дослідження та можливостей їх застосування.
13. Роль інформації в проведенні наукових досліджень. Види та галузі інформації.
14. Отримання і аналіз первинної інформації. Документальні джерела інформації.
15. Інформація в інформаційно-пошукових системах бібліотек та установах науково-технічної інформації.
16. Техніка роботи з науковою літературою.
17. Оформлення бібліографічного опису літератури та списку використаних джерел в процесі наукового дослідження.
18. Місце баз даних Scopus та Web of Science у системі сучасної наукової інформації.
19. Рівні наукового дослідження.
20. Загальнонаукові методи дослідження.
21. Конкретно-наукові методи дослідження.
22. Методи експертних оцінок
23. Кількісна та якісна інформація про світогосподарські зв'язки та її джерела.
24. Вибірка та групування статистичних даних.
25. Математичні методи первинної обробки статистичних даних (розрахунок середньої величини, середніх відхилень, методи динамічного ряду).

26. Загальна характеристика методів економіко-математичного аналізу світогосподарських явищ.
27. Оформлення та форми впровадження результатів наукового дослідження.
28. Профіль науковця як інструмент презентації результатів НД.
29. Методика написання тексту. Літературна обробка наукового тексту. Одиниці обчислення обсягу наукової роботи.
30. Вимоги до тексту наукової статті. Особливості цитування.
31. Типова структура рецензії. Внесення правок після рецензування.
32. Методика підготовки та оформлення публікацій.
33. Форми звітності при науковому дослідженні та апробації результатів дослідження.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 - 100	A	зараховано
85 - 89	B	
75 - 84	C	
70 - 74	D	
60 - 69	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень
зараховано	90 - 100	Студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Студент демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Студент вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для

		реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань. Студент може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдань, виконує завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання завдань при самостійній роботі.
зараховано	85 - 89	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття). Студент має стійкі навички виконання завдань.
	75 - 84	Студент виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності. Студент за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
зараховано	70 - 74	Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Студент знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків. Студент має елементарні навички виконання завдань.
	60 - 69	Студент не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Студент надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу. Студент може використовувати знання лише в стандартних ситуаціях, має нестійкі навички виконання завдань, робить дуже багато теоретичних помилок.
незараховано з можливістю	35 - 59	Студент не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає грубі змістовні

повторного складання		помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки. Студент здатний виконати лише частину завдань виключно за допомогою викладача. У студента відсутні сформовані уміння та навички.
незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 - 34	Студент не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом, виконує лише елементи завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;
- тестові завдання;
- навчальна та спеціальна література;
- інформаційні ресурси (електронні).

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Галян О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. видання. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 26 с
2. Коробочка О.М. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій. Д.: ДДТУ, 2015. 99 с. Електронний ресурс. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/1/4/1-4-kl42.pdf>
3. Медвідь В.Ю. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.
4. Ans Kolk, (2016), The social responsibility of international business: From ethics and the environment to CSR and sustainable development, Journal of World Business, 51, (1), 23-34
5. Kyle Kubler (2020) New Economy Narrative?: A Comparative Analysis of Technology and Economic Recovery in the Business Press, Journalism Practice, 14:7, 830-846, DOI: 10.1080/17512786.2019.1661271
6. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
7. Сусліков Л.М., Студеняк І.П. Презентація наукових результатів: навч. посібник. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2019. 300 с.
8. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Сумський ДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с

9. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків, 2017. 272 с.
10. Tuliakov V., Alekseevskaya H., Yakubovskiy S. The impact of the association agreement between the European union and Ukraine on mutual trade and Ukrainian ports cargo. Journal Intereulaweast, Vol. X (1) 2023. P. 1–20 DOI: <https://doi.org/10.22598/iele.2023.10.1.1>

Додаткова література:

1. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.
2. Антошкіна Л.І., Стеченко Д.М. Методологія економічних досліджень: підручник. К.: Знання, 2015. 311 с
3. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених / За загальною редакцією Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
4. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Організація та методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків: Право, 2017. 448 с.
5. Зацерковний В. І., Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: Навчальний посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії».
7. Вимоги до презентації дослідницької пропозиції. К.: Національна академія державного управління при Президентові України, 2018.

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. CFA Institute. Corporate Social Responsibility (2023) Access mode: <https://blogs.cfainstitute.org/investor/tag/corporate-social-responsibility-csr/>
2. Central bank and monetary authority websites (2023) Access mode: <https://www.bis.org/cbanks.htm>
3. European Central Bank (2023) Access mode: https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/html/index.en.html.
4. International Monetary Fund (2023) Databases, Access mode: <https://www.imf.org/en/Data>.
5. Asian Development Bank. Country Data. (2023). Access mode: <http://www.adb.org/>.
6. Державна служба статистики в Україні, 2023, Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Міністерство закордонних справ України. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua>.
8. Бібліотека імені В.Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Режим доступу: <http://lib.onu.edu.ua>